

nō video neq; adhuc explicatē
 locus ē tur ita sententiā q̄ntū vi
 ras dñs dederit. Prius eī sūt
 discutienda et repellenda he
 reticorū argumēta que nō ex
 diuini libris. sed ex rōmbus
 suis proferūt quibus se vehe
 mēter cogere arbitrātur testi
 moia scripturā que de patre
 et filio et spū sancto sūt ita eē
 intelligenda ut ip̄i volūt. Nūc
 autē non ideo minōrē filium
 quia missus ē a patre. nec ideo
 minōrē spū sctm quia et pat
 eū misit et filius sufficient
 q̄ntū arbitror demonstratū ē.
 Sive em̄ p̄t' visibilē creatu
 ram. sive potius p̄t' p̄ncipij
 cōmendationē non p̄t' itequa
 litatē uel iparilitatē ul' dissi
 militudinē subē m̄ scripturis hec
 posita intelligūt q̄a etiā si vo
 luisset d̄s pater p̄ subiectā cre
 aturā visibiliter apparere ab
 surdissime tñ aut a filio quē
 genuit aut a spū sancto qui
 de illo procedit missus dice
 retur. Iste ergo sit hui' volu
 mis modus. Demceps ite reū
 adiuuātē dñō illa hēticorū
 versutissima argumēta qua
 lia sūt et q̄admodū redar
 quantur videbim'.

**Explicit liber quartus. Ina
 piunt capitula libri quinti**

Capitulum primū

Quoniam modeste ac sobrie
 Debeat homo cui etiā
 sue mētis natura iexplucabil'
 est de dei s̄stātia cogitatē. **cap. ij.**

De inmutabili eēntia qd ē d̄s cap. iij.

Contra arrianorū argumēta
 tionē an in deo igemiti et ge
 miti appellatio sub̄arū m̄ditet
 diuersitatē **Cap. quartū**

De actūtibz siue sepabilibz siue
 m̄sepabilibz que in deo quia
 imutabilis ē eē nō p̄nt **cap. v.**

Que in deo ad aliquid dicūt
 nō scdm sub̄am dici nec tamē
 eē accidentia sed relatiua inō
 mutabilia. **Cap. vi.**

An igemitus qd pater dicit
 possit inter illa accipi que ad
 seipm̄ et sub̄atē dñe. **Cap. viij.**

Quid in quibusdā locutioibz
 valeat negatiua p̄t̄cula qua
 aliquid nō quid sit sed quid
 nō sit ostendit **Cap. viij.**

Quod in trinitate deitatis q̄
 quid ad se dicitur vnaqueq;
 p̄sona m̄differēs atq; cōtē
 sit et vnā significet eandē
 q̄ substantiam. **Cap. ix.**

Quia necessitate tres p̄soē
 in trinitate dicātur **cap. x.**

De vera magnitudinē cuius
 participatōe magna sūt que
 cūq; sūt magna. **Cap. xi.**

Relatiue non substantialit'

dei quicquid aut pater aut filius aut
spiritus sanctus proprie nominatur. **Cap. xii.**

De rebus que referri ad
iuuentem nequeunt cum tamen re-
latiua sint. **Cap. xiii.**

Trinitatem deum non tria prin-
cipia sed unum esse principium quia et
pater et filius et spiritus sanctus crea-
tor est unus sicut et unus dominus. **ca. xiiii.**

Quod in trinitate et pater ad
filium principium sit et pater et
filius ad spiritum sanctum. **Cap. xv.**

Quod in spiritu sancto etiam quicquid
daretur possit domini nomen in-
telligi ut ei semper non aliud
fuit donum esse quam ipsum esse. **ca. xvi.**

De appellationibus rebus que
non ad deum sed ad creaturam
referende sunt quoniam deo ni-
chil accidit. **Explicit capitulum.**

Incipit liber quintus Cap. primum.

Hinc iam exordies
ea dicere que dicitur
ut cogitantur
uel ab homine a-
liquo uel certe
a nobis non om-
modo prout quibus et ipsa nostra
cogitatio cum de deo trinitate
cogitamus longe se illi de quo
cogitatur ipse sentiat neque ut
est eum capiat sed ut scriptum est et-
iam a tantis quibus paulus apostolus
hic erat per speculum et in enig-
mate videatur. **Primum ab ipso**

domino deo meo de quo semper co-
gitare debemus et de quo dig-
ne cogitare non possumus nisi
laudando reddenda est omni tempore
benedictio et cum enuntiando
nulla competit dicitio et adueto-
rii ad intelligenda atque ex-
plicanda que intendo et ueritas
proter sicubi offendo. Memor
enim sum non solum uoluntatis uer-
etiam infirmitatis mee ab his
etiam qui ista laici sunt ut ig-
noscant peto ubi me magis
uoluisse quam potuisse dicere
aduertent quod uel ipsi melius
intelligunt uel propter mei elo-
quii difficultatem non intelligunt.
sicut ego eis ignosco ubi propter
sua tarditatem intelligere me
non possunt. Facilius autem nobis
iuuentem ignoscamus si nouerimus
aut certe credendo firmum te-
nuerimus ea que de natura
incommutabili et inuisibili sui-
meque uiuente ac sibi suffine-
te dicuntur non ex consuetu-
dine uisibilium atque mutabi-
lium et mortalium uel egenarum
rerum esse metienda. Sed cum
in his etiam que nostris corporali-
bus adiacent sensibus uel ad
nos ipsi in interiori homine sumus
sciamus comprehendendis laborem
nec sufficimus non tamen impu-
denter in illa que scripta sunt divina

et ineffabilia pietas fidelis ar-
descat. nō quā suarū virū in-
flat arrogātia. sed quā gratia
ip̄i creatoris et saluatoris ī
flāmat. **N**ā quo itellcū homo
deū capit qui ip̄m itellectū
suū quo eū vult capere nōdū
capit. **S**i autē hūc iā capit at-
tendat diligent̄ nichil eo esse
in sua natura melius et mi-
deat utriū ibi videat ulla li-
uiamēta formaz. nitores. to-
lorū. spaciosam grāditatem.
parciū distantiā. molis dis-
tinctionē. aliquas p̄ locorū
interualla motiones. ul' qd
eiusmodi. **N**ichil certe istoz
iuenim̄ in eo quo in natura
nrā nichil melius iuenimus.
id ē in nrō itellectū quo sapiē-
tiā capim̄ q̄ntū capaces su-
mus. **E**rgo nō iuenim̄
ī meliore nrō nō debem̄ ī
illo querere qd longe meli-
est meliore nrō. ut sicut itel-
ligam̄ deū si possum̄ q̄ntū
possum̄ sine qualitate bonū.
sive quātitate magnū sine
indigētia creatore. sine situ
p̄ntē. sine habitu oīa conti-
nētem. sine loco ubiq; totū.
sine tpe sempiternū sine ul-
la sui mutatioē mutabilia
facientē. nichilq; patientē
Cuiusquis deū ita cogitat

et si nōdū p̄t oīmo iuenire
quid sit pie tū cauet q̄ntū po-
test aliquid de illo sentire qd
non sit. **D**e in cōmutabili es-
sencia quod est d̄s **Cap s̄dm.**

Est tamē sine dubita^{oe}
sub̄a uel si melius hoc
appellat̄ essentia quā
greci usq; vocant. **S**icut
enī ab eo qd est sapere d̄cā ē
sapiētia. et ab eo qd est scire
d̄cā est sciā. ita ab eo qd est
ēē d̄cā est essentia. **E**t quis
magis est qm̄ ille. qui dixit
^{si} famulo. ego sū qui sū et dixit
filijs isrl. qui ē misit me ad
vos. **S**ed alie que dicuntur
essentie siue substāne capiūt
accidēcias quibus ī eis fi-
at ul' magna uel q̄ntariūq;
mutatio. **D**eo autē aliqd eius-
modi accide^s nō p̄t et ideo so-
la ē ī cōmutabilis substāna
uel essentia que deus est cui
profetto ip̄m ēē vñ essentia
nōiata est maxie ac verissi-
me cōpetit. **E**rgo enī mutat̄
nō seruat ip̄m ēē et qd muta-
ri p̄t etiā si nō mutetur p̄t
qd fueat nō ēē ac p̄ hoc illud
solū qd nō tm̄ nō mutat̄ verē
etiā mutari oīmo nō p̄t sine
scrupulo occurrat qd verissi-
me dicatur ēē. **C**ontra arri-
anorū argumentationē. an

**in deo ingenui et geniti
appellatio substantiarum indi-
cet diuersitate. Capl. tertiu.**

Quãobrem ut iam etiã de
his que nec dicuntur ut
cogitantur nec cogitantur ut sc
rũdere incipiam⁹ fidei nr̃e ad-
uersarijs. Inter multa que
arriani aduersus catholicam
fidẽ solent disputare. hoc sibi
maxime callidissimũ machi-
namẽtũ pponere videntur
cũ dicũt Quicquid de deo dici-
tur uel intelligit⁹ nõ scdm ac-
cidens sed scdm substantiã di-
citur. Quia ppter ingenuitẽ eẽ
pã scdm substantiam et genitũ
eẽ filio scdm substantiam eẽ. Diuer-
sũ est autẽ ingenuitẽ eẽ et
genitũ eẽ. Diuersa eẽ ergo
substantia pãris et filij. Quibus
respondem⁹. Si quicquid de
deo dicit⁹ scdm substantiam dicit⁹.
ergo quod dñm est ego et pã
vnũ sum⁹ scdm substantiam dñm
est. Vna est ergo substantia pãris
et filij. Aut si hoc nõ scdm sub-
stantiam dictũ est. dicit⁹ ergo
aliquid de deo nõ scdm substantiam.
Et ideo iam nõ cogim⁹ scdm
substantiam intelligere ingenui-
tũ et genitũ. Item dictũ est
de filio. Nõ rapinã arbitra-
tus est esse equalis deo.
Querim⁹ scdm quod equalis?

si etiã nõ scdm substantiam dicitur
equalis. Admittit⁹ ut dica-
tur aliquid de deo nõ scdm
substantiam. Admittat⁹ ergo non
scdm substantiam dici ingenuitẽ et
genitũ. Et si ppterã nõ ad-
mittit⁹. quia oĩa de deo scdm
substantiam dici volũt. scdm substantiam
filius equalis equalis eẽ pã.
**De accidentibus siue separabilibus
siue inseparabilibus que in deo
quia immutabilis est. esse nõ
possunt. Capl. iij.**

Accidens autẽ dici nõ so-
let nisi quod aliq̃ muta-
tione eius rei cui accidit amit-
ti p̃t. Nam et si quedã dicunt⁹
accidentia inseparabilia q̃ appel-
lant⁹ grece anchonristam sicut
est plume corui color niger a-
mittit eũ tñ nõ quidẽ quãdũ
pluma eẽ sed quia non semp
est pluma. Quia ppter ipã ma-
teries mutabilis est ex eo quod
desinit eẽ illud aial ul illa plu-
ma totũq̃ illud corpus in ter-
rã mutatur et vertatur. amit-
tit utiq̃ etiã illũ colorẽ quĩus
et accidens quod separabile dicit⁹
nõ separatione sed mutatione
amittatur. sicuti eẽ capillis hõĩ-
nũ nigredo. quã dũ capilli sũt
p̃nt albestẽ separabile accidẽs
dicit⁹. Sed diligent̃ intuetibus

.V.

satis apparet nō separatione
 quasi emigrare aliquid a ca
 pite dū canescat. ut nigritu
 do inde candore succedente
 discedat et aliquo eat si illā
 qualitatē coloris ibi verti
 atq; mutari. Nichil itaq; ac
 cidēs ī dō. q̄ nichil mutabile
 aut amissibile. Sed si et illud
 dicit accidens placet qd' licet
 nō amittat. minuit tū ul' au
 getur sicuti ē aūē vita. nā et
 quādiu aūā ē tam diu vivit.
 sed quia magis vivit cū sa
 pit minusq; cū desipit. fit
 etiā hīc aliqua mutatio nō
 ut desit vita sicut deest insi
 pienti sapiēcia sed ut minus
 sit nec tale aliquid ī deo fit.
 quia oīno icōmutabil' maēt.
 Nobis nichil ī eo scdm ac
 cidens dicitur quia nichil ei
 accidit. Nec tamē omē qd'
 dicit' scdm s̄stānā dicitur.
 In rebus enī creatis atq; mu
 tabilibz qd' nō scdm s̄stānā di
 citur restat ut scdm accidens
 dicat'. Quā enī accidūt eis q̄
 uel amitti p̄nt ul' minui et
 magnitudines et qualitatē
 et qd' dicitur ad aliquid sicut
 amicitie propinquitates ser
 vilitates similitudines. equali
 tates. et si qua huiusmodi et
 situs et habitus et loca et tpa

et opa atq; passionēs. **Q**ue
 in deo ad aliquid dicit' nō se
 cūdiū s̄stānā dicit' nec tamen
 ēē accidens sed relatiā icō
 mutabilia. Cap. v.
In deo aut nichil qd' ē
 scdm accidens dicitur
 q̄ nichil ī eo mutabile ē. Nec
 tamē oē qd' dicit' scdm s̄stānā
 dicit'. Dicit' enī ad aliq̄ sicut
 p̄r ad filiū. et filius ad p̄rē
 qd' nō est accidēs q̄ et ille se
 per p̄r et ille semp filius. Et
 non ita semp quasi ex quo na
 tus ē filius aut ex eo qd' nūq̄
 desinat ēē filius. p̄r ēē nō de
 sinat p̄r. sed ex eo q̄ semp na
 tus est filius nec cepit unq̄
 ēē filius. Sed si aliq̄n ēē ce
 pisset. aut aliq̄n ēē desineret
 filius scdm accidēs diceretur
 Si vero qd' dicit' p̄r ad sempm
 diceret' nō ad filiū. et qd' di
 cit' fili' ad sempm diceret' nō
 ad patrē scdm s̄stānā. dice
 tur et ille p̄r et ille fili'. Sed
 quia et p̄r nō dicit' p̄r nisi ex
 eo q̄ ē ei filius. et filius non
 dicit' nisi ex eo q̄ habet p̄rē
 nō scdm s̄stānā hīc dicit' q̄
 nō quisq; eorū ad sempm s̄ ad
 iuicem atq; alterutrū ista di
 citur. neq; scdm accidēs. quia
 et qd' dicitur p̄r et qd' dicit'
 filius. eternū atq; icōmuta

si tū nō s̄stānā
 equalis. dicitur
 tur aliquid de deo
 s̄stānā. dicitur
 s̄stānā sicut. dicitur
 genitū. dicitur
 mutū. quia
 s̄stānā dicitur
 filius equalis
 accidens sicut
 sicut in s̄stānā
 qua immutabilis
 possunt
 accidens
 let nisi
 hōre eius
 ti p̄r. dicitur
 accidens
 hōre
 est plura
 mutū
 plura ē
 est plura
 rēdes
 desinit
 ma totū
 rā mutatur
 tit atq;
 et accidens
 nō separare
 amittat
 nū in
 p̄r albe
 dicit. Sed

bile est eis. **U**mōbrē q̄ius
 dūerfū sit p̄m̄ eē et filiū eē
 nō tamen est dūerfa substan
 tia q̄a h̄ec nō s̄d̄m̄ sub̄am̄ di
 cūtur. sed s̄d̄m̄ relatiuū. **Q**uō
 t̄n̄ relatiuū nō ē actiōes q̄a
 nō est mutabile. **S**i aut̄ h̄uc
 sic putāt resistendū eē sermōi.
 qd̄ p̄r̄ quidē ad filiū dicit̄ et
 filius ad p̄r̄m̄. ingēnitus aut̄
 et genitus ad seip̄s dicit̄
 nō ad alterutrū. **N**on enī h̄
 est dicere ingēnītū qd̄ ē pa
 trē dicit̄ quia et si filiū nō ge
 nuisset nichil prohibet eum
 dicere ingēnītū. **E**t si gignat
 quisq̄ filiū nō ex eo ip̄e est
 īgenitus. q̄a geniti hoīes
 ex alijs hoībus gignūt et ip̄i
 alios. **I**nquiūt ergo p̄r̄ ad fi
 liū dicit̄ et filius ad patrē. **I**n
 gēitus at̄ ad seip̄m̄ et gēit̄ ad
 seip̄s dicit̄. **I**deo si q̄cqd̄ ad seip̄s dicit̄ s̄d̄m̄
 sub̄am̄ dicit̄. **D**ūerfū ē aut̄
 ingēnītū eē et genitū eē. **D**i
 uerfa igit̄ substācia ē. **A**n īge
 nitus qd̄ p̄r̄ dicit̄ possit iter
 illa accipi que ad seip̄m̄ et
 substācialiter dicit̄. **C**ap. vi.

Hoc si dicit̄ nō mtelligit̄
 de īgenito quidē aliq̄
 se dicit̄ qd̄ diligētius p̄trac
 tandū sit quia nec ideo q̄sq̄
 p̄r̄ quia īgenitus. n̄ īgem
 tus ideo quia pater et p̄p̄te

rea nō ad aliquid sed ad se
 dici putatur ingēnitus. **G**eni
 tū vero mira tenitate nō ad
 uertūt dici nō posse nisi ad
 aliq̄. **I**deo quippe fili⁹ q̄ ge
 nitus. et quia fili⁹ utiq̄ geni
 tus. **S**icut aut̄ filius ad pa
 trem sic genitus ad genitorē
 refertur et sicut p̄r̄ ad filiū
 ita genitor ad genitū. **I**deo
 q̄ alia notio ē qua itelligit̄
 genitor alia qua ingēnitus.
Nā q̄ius de p̄r̄ deo utriq̄
 dicitur illud t̄n̄ ad genitū
 id ē ad filiū dicit̄ qd̄ nec illi
 negant. **H**oc aut̄ qd̄ ingēi
 tus dicitur ad seip̄m̄ dicit̄ per
 hibent. **D**icit̄ ergo. **S**i aliq̄
 ad seip̄m̄ dicit̄ p̄r̄. qd̄ ad seip̄m̄
 dici nō p̄t̄ filius. et quicquid
 ad seip̄m̄ dicit̄ s̄d̄m̄ substācia
 dicit̄. et ad seip̄m̄ dicit̄ īgei
 tus qd̄ dici nō p̄t̄ filius. **E**rgo
 s̄d̄m̄ substācia dicit̄ ingem
 tus qd̄ fili⁹ q̄a dici nō p̄t̄.
 nō est eiusdem sube. **C**ui ver
 futie respondeat̄ ita ut ip̄i
 cogātur dicit̄ s̄d̄m̄ quid sit
 equalis filius p̄r̄ utrū s̄d̄m̄
 id qd̄ ad se dicit̄. an s̄d̄m̄ id qd̄
 ad p̄r̄ dicit̄. **N**on enī s̄d̄m̄
 id qd̄ ad patrē dicit̄. qm̄ ad
 patrē filius dicit̄. **I**lle aut̄
 non filius sed pater est quia
 non sic ad se dicitur pater

pater et filius quod amici aut vicini.
 relative quippe amicus dicitur
 ad amicum et si equaliter se dili-
 gunt. eadem in utroque amicitia est.
 et relative vicinus dicitur ad
 vicinum. Et quia equaliter sibi
 vicini sunt. quantum enim iste illi tamen
 et ille huic vicinat eadem in
 utroque vicinitas. Quia vero
 filius non ad filium relative dicitur
 sed ad patrem non secundum hoc quod
 ad patrem dicitur equalis est filio
 patri. restat ut secundum id equa-
 lus sit quod ad se dicitur. Quicquid
 autem ad se dicitur secundum substantiam dicitur.
 restat ergo ut secundum substantiam sit
 equalis. Eadem est ergo utriusque
 substantia. Cum vero ingentus
 dicitur pater. non quod sit sed quod non
 sit dicitur. Cum autem relative nega-
 tur non secundum substantiam negatur quia
 ipsum relative non secundum substantiam
 dicitur. **Quid in quibusdam
 locutionibus valeat negativa
 particula que aliquid non quod
 sit sed una que non sit ostendit**

Hoc exemplis **Cap. vij.**
 planum faciendum est. ac
 primum videndum est hoc
 significari cum dicitur gemitus quod
 significat cum dicitur filius. Idem
 enim filius quia gemitus. et quod
 filius utique gemitus. Quod ex-
 ergo dicitur ingentus hoc osten-
 ditur quod non sit filius. Et

gemitus et ingentus commode
 dicuntur. filius autem latine dicitur
 sed in filius ut dicitur non admit-
 tit loquendi consuetudo. Nichil
 tamen intellectu demit. si dicitur non filius. quemadmodum
 etiam si dicitur non gemitus pro
 eo quod dicitur ingentus nichil aliud
 dicitur. Sic enim et vicinus
 et amicus relative dicuntur.
 non tamen potest vicinus dici quod
 dicitur inimicus. Quomobrem
 non est in rebus considerandum
 quod vel finat vel non finat dicitur
 usus sermonis nostri. sed quod res
 ipsa intellectus eluceat. Non ergo
 iam dicam ingentum quibus
 latine dici possit. sed pro eo
 dicam non gemitum quod tamen va-
 let. Num ergo aliud dicam
 quam non filium. Negativa por-
 ro ista particula non id efficit ut
 quod sine illa relative dicitur
 eadem proposita substantialiter dicitur.
 sed id tamen negat quod sine illa
 agebatur sicut in ceteris pre-
 dicamentis velut cum dicimus
 homo est substantiam designamus.
 qui ergo dicitur non homo est.
 non aliud genus predicamenti
 enunciat sed tamen illud negat.

Sicut ergo secundum substantiam
 aio homo est. sic secundum substantiam nego
 cum dico non homo est. Et cum
 querit quantum sit et aio qua

dupedalis est. id ē quatuor pe-
dū. qui dicit nō quadrupedal'
est scdm qñtitatē negat

Candidus ē scdm qualitatem
aio. nō candidus est scdm qñ-
titatē nego.

Propin-
quus ē scdm relatiuū aio. non
propinquus ē scdm relatiuū
nego

Scdm sitū aio cū
dico iacet. scdm sitū nego cū
dico nō iacet

Scdm ha-
bitū aio cū dico armatus est.
scdm habitū nego cū dico nō
armatus ē. Tantūde autem
valet si dicā iermis ē

Scdm tempus aio cū dico hes-
ternus ē. scdm tempus nego
cū dico nō hesternus ē

Et cū dico rome ē scdm locū
aio et scdm locū nego cū dico
nō rome ē

Scdm id
qd' est facere aio cū dico cedit.
si autē dicā non cedit scdm id
qd' est facere nego ut osten-
dam non hoc facere.

Et cū dico vapulat scdm pre-
dicamētū aio qd' pati vocat'
et scdm id nego cū dico nō va-
pulat. Et oīno nullū predi-
camētū genus ē scdm qd' ali-
quid a vere volum' nisi ut
scdm idipm̄ pdicamētū nega-
re cōiunctam'. si pponere ne-
gatiua particulā volueri

mus. **Q**ue cū ita sint si sub-
stācialit' aierē dicendo filius
substācialit' negare dicendo
nō filius. **Q**uia vero relatiue
aio cū dico filius ē. ad patrē
em̄ refero. relatiue nego si
dico nō filius ē. ad patrē eī
eandē negationē refero vo-
lens ostendere qd' ei parens
nō sit. ac si qñtū valet quod
dicit' filius tantūde valet
qd' dicit' genitus sicuti p̄locuti
sum'. Tantūde ergo valet
qd' dicit' nō genitus. qñtū va-
let qd' dicitur nō filius. **R**ela-
tiue autē negam' dicēdo nō
filius. relatiue igit' negam'
dicendo non genitus. **I**nge-
nitus porro quid est nisi non
genitus? **N**on ergo recedit
a relatiuo pdicamēto cū inge-
nitus dicitur. **S**icut em̄ ge-
nitus nō ad seipm̄ dicit'. s; qd'
ex genitore sit. ita cū dicitur
igenitus nō ad seipm̄ dicitur.
s; qd' ex genitore nō sit oste-
dit'. **I**n eodē tñ pdicamento
qd' relatiuū vocatur utraq;
significatio vertit'. **E**t autē
relatiue pronūciat' non indi-
cat subaz. **I**taq; qñus diuersū
sit genitus et ingenitus non
indicat diuersam sbstāciam/
qā sit filius ad patrē et non

filus ad nō patrē refertur: ita
 genitus ad genitorē et non
 genitus ad non genitorē refe
 ratur natē est **Et in trinita
 te deitatis quicquid ad se queq;
 psona indifferēs atq; eō sit
 et unā significet eandēq; sub**

Quā ppter illud p̄cipue te
 neam⁹ quicquid ad se dicit. p̄stā
 tissima illa et diuina sublimi
 tas substācialit⁹ dicit qd' aut ad
 aliquid nō substācialit⁹ sed re
 latue. tantā q; vim eē eiusdē
 subē in patrē et filio et spū scō ut
 quicquid de singulis ad seipsos
 dicit nō pluralit⁹ in sūma sed
 singularit⁹ accipiatur. **Quē**
 admodū em̄ deus ē patrē. et fi
 lius deus ē. et spūs scs deus ē
 qd' scdm̄ subām dicit neō dubi
 tat nō tamē tres deos sed v
 nū deū dicitur eandēp̄az p̄stā
 tissimā trinitatē. **Ita magn⁹**
 patrē magnus filius. magnus et
 spūs scs. nec nō tres magni s;
 unus magnus. **Nō** em̄ de pa
 tre solo sicut illi puerse senti
 ūt sed de patrē et filio et spū
 sancto scriptū ē. tu es deus
 solus magnus. **Et bon⁹ patrē**
 bonus filius bonus et spūs scs.
 nō tres boni sed unus bonus
 de quo dictū ē. neō bon⁹ nisi
 unus deus. **Item dñs ihesus**

ne ab illo qui dixerat magist⁹
 bone. tāqm̄ hoīem cōpellens
 scdm̄ hoīem tm̄mō intellige
 retur. ideo nō ait nemo bon⁹
 nisi solus patrē. sed nemo bon⁹
 nisi unus deus. **In patrē** eī noīe
 ipē p se patrē pronūciat. in dei
 vero et patrē et filius et spūs
 factus. quia trinitas unus
 deus. **Situs** vero et habitus
 et loca et tpa nō p̄pue sed trās
 late ac per similitudīes dicūt
 in deo. **Itam** et sedere sup
 cherubim dicit qd' ad situm
 dicit et abyssus sicut vestiē
 tū amictus ipi⁹ qd' ad habi
 tū. et anī tuī non deficient
 qd' ad tps. et si ascendeō in
 celū tu ibi es qd' ad locū per
 tinet. **Quō** aut ad faciendū
 attinet fortassis de solo deo
 verissime dicit. **Solus** em̄
 deus facit et patrē nō fit neq;
 patit⁹ qntū ad ei⁹ substāciā
 pertinet qua deus est. **Itaq;**
 omps patrē op̄t filius op̄t spūs
 sanctus. nec tamē tres oīpo
 tentes. sed unus omps. ex
 quo oīa. per quē oīa in quo
 oīa ipi gloria in sc̄la sc̄lorū.
Quicquid ergo ad seipm̄ dī
 deus et de singulis psonis
 similiter dicit de patre et fi
 lio et spū scō et simul de ipā
 trinitate non pluralit⁹ sed

singularit̄ dicit̄. **S**im quippe
 nō aliud ē deo eē et ali^d mag-
 nū eē. sed hoc idem illi ē et
 eē et magnū eē. **P**ropt̄ea sicut
 non dicim⁹ tres essentias sic
 nō dicim⁹ tres magnitudines.
 sed unā essentia et unā mag-
 nitudinē. **E**ssentia dico q̄ vsq̄
 grece dicitur quā vsitatus
 subam vocam⁹. **D**icit̄ q̄dē
 et illi ypostasin sed nescio q̄d
 volūt interesse inter vsq̄
 et ypostasin ita ut pleriq̄ nri
 qui hec greco tractāt eloq̄o
 dicere cōsueuerūt. **M**yan
 vsq̄an tres ypostasis. qd̄ ē
 latine unā essentia tres sb-
 stantias. **S**ed quia nra loquē-
 di consuetudo iam obtinu-
 it ut hoc intelligatur cum
 dicim⁹ essentia qd̄ intelli-
 git̄ cū dicim⁹ substantia. nō
 audem⁹ dicere unā essen-
 tiam tres sbas. sed unā essen-
 tiam vel subam. **t**res autē
 personas. **Q**uia necessitate
 tres psone in trinitate dicit̄
 tur. **C**apitulum Nonū

Multi latini ista tractā-
 tes et digni auctorita-
 te dixerūt cū aliū modū ap-
 tiorē nō iuenerent quo enū-
 ciarent verbis qd̄ sine v̄bis
 intelligebāt. **R**euera eī qd̄
 p̄r nō sit filius et filius non

sit p̄r. et spūs sc̄s ille q̄ etiā
 donū dei vocat̄ nec p̄r sit n̄
 filius tres utiq̄ sunt ideoq̄
 pluralit̄ dictū ē. ego et pater
 unū sum⁹. **N**on enī dixit u-
 nū est. qd̄ sabellian̄ dicit̄ sed
 unū sum⁹. **T**amē tū queritur
 quid tres magna prorsus iopi-
 a huānū laborat eloquiū. **D**ic-
 tum est tamē tres psone non
 ut illud diceretur sed ne tate-
 retur. **D**e vera magnitudinē
 cui⁹ participatione magna
 sūt q̄cūq̄ sūt magna. cap. x.

Sicut ergo nō dicim⁹ tres
 essentias ita nō dicim⁹
 tres magnitudines neq̄ tres mag-
 nos. **I**n rebus enī que partici-
 patione magnitudinis magne
 sunt. quibus aliud ē eē aliud
 magnas eē. sicut magna do-
 mus et magnus mons. et mag-
 nus aīm⁹. **I**n hys ergo rebus
 aliud ē magnitudo aliud qd̄
 ab ea magnitudinē magnū ē
 et prorsus non hoc ē magni-
 tudo qd̄ est magna domus.
 sed illa ē vera magnitudo q̄
 nō solū magna ē dom⁹ que
 magna est et qua magn⁹ ē
 mons q̄s q̄s magn⁹ ē sed etiā
 q̄ magnū ē quicquid aliud
 magnū dicit̄ ut aliud sit ip̄a
 magnitudo. aliud ea que ab
 illa magna dicit̄ur. **Q**ue mag⁹

.U.

nitudo utiq; p̄mitus magna
 ē multoq; excellencius qm̄ ea
 que participatione eius mag-
 na sūt. Deus aut̄ quia nō ea
 magnitudiē magnus ē q̄ nō
 ē qd̄ ip̄e ut quasi particeps
 eius sit deus. cū magnus est
 alioquin illa erit maior mag-
 tudo qm̄ deus. deo aut̄ non
 ē aliquid maius ea igit̄ mag-
 nitudine magnus ē q̄ ip̄e
 ē eadē magnitudo et ideo si-
 cut nō dicim⁹ tres essentias
 sic nec tres magnitudiēs. Hoc
 ē em̄ deo eē qd̄ est magnū eē.
 Eadē causa nec magnos tres
 dicim⁹. sed unū magnū. q̄ nō
 participatione magnitudis
 deus magnus ē. sed seip̄o mag-
 no magnus ē quia ip̄e sua
 ē magnitudo. Hoc et de bo-
 nitate et etermitate et de oī
 potencia dei dictū sit oībusq;
 oīno p̄dicamētis que de deo
 possūt pronūciari qd̄ ad seip̄m
 dicit̄ non translate ac p̄ fili-
 tudinē sed p̄prie si tamē de illo
 p̄prie aliquid dici ore hoīs p̄t.

**Relatiue nō substantialit̄ dici
 quicqd̄ aut p̄r aut fili⁹ a' sp̄s
 sanctus p̄prie noiāt̄. Cap. xi**

Quod aut̄ p̄prie singula
 in eadē trinitate dicit̄
 nullo modo ad seip̄a sed
 ad iuentem aut ad creaturā di-

cūtur et ideo relatiue nō sub-
 stantialit̄ ea dici manifestū ē
 Sicut em̄ trinitas unus d̄s d̄s
 magnus. bonus. eteruus. opt̄
 idēq; ip̄e sua dici p̄t deitas ip̄e
 sua magnitudo. ip̄e sua boitas.
 ip̄e sua etermitas. ip̄e sua oī
 potētia non sic dici p̄t trinitas
 p̄r nisi forte translate ad cre-
 aturā p̄t adoptionē filioꝝ
 Sed em̄ sc̄ptū ē audi isrl' do-
 minus deus tuus d̄s unus
 est nō utiq; excepto filio aut
 excepto sp̄u sancto oportet intel-
 ligi que unū dnm̄ deū nr̄m
 recte dicim⁹ etiā p̄rem nr̄m
 p̄ gratiā suā nos regnātē. Tri-
 nitas aut̄ filius nullomō dici
 p̄t. Sp̄us vero sc̄us sc̄dm̄ id qd̄
 sc̄ptū ē. qm̄ deus sp̄us est p̄t
 quidē uniuersaliter dici. q̄
 et p̄r sp̄us et filius sp̄us. et p̄r
 sc̄us. et fili⁹ sc̄us. Itaq; p̄r et fi-
 lius et sp̄us sc̄us qm̄ un⁹ d̄s
 et utiq; deus sc̄us ē. et d̄s sp̄s
 ē potest appellari trinitas et
 sp̄us et sc̄us. sed tñ ille sp̄us sc̄s
 qui nō trinitas sed in trinita-
 te intelligit̄ in eo qd̄ p̄prie
 dicit̄ sp̄us sc̄us relatiue dicit̄.
 cū et ad patrē et ad filiū refer-
 tur quia sp̄us sc̄us et p̄r et
 filij sp̄us est sed ip̄a relatio nō
 apparet in hoc noiē. apparet
 autē cū dicit̄ donū dei. Donū

enū est p̄s et filij. quia et a pa-
tre procedit sicut dñs dicit. Et
qd' apls ait qui spm̄ xpi non
habet hic nō ē eius. De ipso
utiq; spū scō ait. Donū ergo
donatoris et donator domi cū
dicim⁹ relative utrūq; adim-
tem dicim⁹. Ergo spūs sanctus
iēffabilis quedā p̄s filijq;
cōmūio est. Et ideo fortassis
sic appellat⁹. q̄a p̄ et filio p̄
eadē appellatio cōuenire. Nā
hoc ip̄e pp̄e dicit qd' illi cōit⁹
quia et p̄ sp̄. et filius spūs.
et p̄ sanctus et filius scūs.

**Ut 9° ex noīe qd' utriq; cōue-
nit utriusq; cōmūio significe-
tur. vocatur donū amborū
spūs scūs. Et hec trinitas vn⁹
deus solus bonus. magnus
eternus omp̄s. ip̄e sibi vn⁹
tas. deitas magnitudo boī
tas oīpotētia. De relatiuis
que referri adiuūtē neque-
unt cū tamē relatiua sint**

Net mouē debz **Cap. xij.**
qm̄ dixim⁹ relative
dici spm̄ scm̄ nō n̄p̄z
trinitatē. sed eū qui ē m̄tri-
mitate quia nō ei videt⁹ vi-
cissim respondere vocabulū
eius ad quē refertur. Non
enī sicut dicim⁹ seruuū dñi et
dñm seruuū. filiū p̄s et p̄m
filij qm̄ ista relative dicūt.

ita etiā hic possum⁹ dice⁹. Di-
cim⁹ enī spm̄ scm̄ patris. sed
nō vicissim dicim⁹ p̄m sp̄
sancti ne filius eius intelli-
gatur spūs scūs. Itē dicim⁹ spm̄
scm̄ filij. s; nō dicim⁹ filiū sp̄
sancti ne pater eius intelli-
gatur spūs scūs. In multis
enī relatiuis hoc contigit
ut nō iueniatur vocabulū
quo sibi vicissim r̄ndeat q̄
ad se referūtur. Quod enī
tā maīfeste relative dicitur
qm̄ pignus. Ad id quippe re-
fertur cuius pignus est. Et
sem̄p pignus alicui⁹ rei pig-
nus est. Nū ergo cū dicim⁹
pignus p̄s et filij. possum⁹
vicissim dice⁹ p̄m pignoris
aut filiū pignoris. At vero
cū dicim⁹ donū p̄s et filij
nō quidē possum⁹ dice⁹ p̄m
doni. aut filiū doni. Sed ut
hec vicissim respondeant
dicim⁹ donū donatoris et do-
natorē domi. quia hic potuit
iueniri vsitatu vocabulū il-
lic nō potuit. **Trinitatē dñi
nō tria p̄cipia sed unū eē
p̄cipiū quia et p̄ et filius
et spūs scūs creator est vn⁹
sicut et vnus deus. Cap. xij.**

Dicitur ergo relative p̄.
vidēq; relative dicitur
p̄cipiū et si quid for-

.v.

te aliud sed pater ad filium dicitur
 principium vero ad omnia que ab
 ipso sunt. Item dicitur relative
 filius. relative dicitur et verbum
 et ymago. Et in omnibus huius
 vocabulis ad patrem refertur.
 Nichil autem horum patris dicitur.
 Et principium dicitur filius. Cum
 enim diceretur ei tu quis es.
 respondit principium quod et lo-
 quor vobis. Sed nunquam pater
 principium. Creator se quippe
 ostendere voluit cum se
 dixit esse principium sicut et pater
 principium est creature quod
 ab ipso sunt omnia. Nam et cre-
 ator relative dicitur ad cre-
 aturam sicut dominus ad servum.
 Et ideo cum dicimus et patrem
 principium et filium principium
 non duo principia creature
 dicimus quia pater et filius simili-
 ad creaturam unum principium
 est. sicut unus creator sicut
 unus deus. Si autem quicquid
 in se manet et gignit aliquod
 vel operatur principium est ei rei
 quam gignit vel ei quam ope-
 ratur. non possumus negare eti-
 am spiritum sanctum recte dici prin-
 cipium quia non eum separamus
 ab appellatione creatoris.
 Et scriptum est de illo quod ope-
 ratur. Et utique in se manens
 operatur. Non enim in aliquid

eorum que operatur ipse mutatur
 et vertitur. Et que operatur
 vide. unumquodque autem inquit
 datur manifestatio spiritus ad
 utilitatem. Alii quidem datur
 per spiritum sermo sapientie. Alii
 sermo scientie secundum eundem
 spiritum. Alteri autem fides in eodem
 spiritu. Alii donatio caritatis
 in uno spiritu. Alii operatio
 virtutum. Alii prophetia. Alii di-
 iudicatio spirituum. Alteri gratia
 linguarum. Omnia autem hec operatur
 unus atque idem spiritus. diuidens
 propria unumquodque pro ut vult
 utique sicut deus. Quis est
 tanta illa operari potest nisi deus.
 Idem autem deus qui operatur omnia
 in omnibus. Nam et singillatim
 si interrogemus de spiritu sancto
 verissime respondeamus quod
 deus sit et cum patre et cum filio
 simul unus deus est. Unum
 ergo principium ad creaturam
 dicitur deus non duo vel tria
 principia. Ad se autem inuicem
 in trinitate si gignens ad
 id quod gignit principium est
 pater ad filium principium est
 quia genuit eum. Quomodo in
 trinitate et pater ad filium prin-
 cipium sit et pater et filius ad spiritum
 sanctum. Cap. xiii.

Queritur autem et ad spiritum sanctum
 principium sit pater. quoniam dicitur

utpote

est de patre procedit non par-
 ua questio est quia si ita est non
 iam principium ei tantum rei est
 quam gignit aut facit. sed etiam
 ei quam dat. **U**bi et illud elu-
 cestit ut patet quod solet multos
 mouere cur non sit filius etiam
 spiritus sanctus cum et ipse a patre exe-
 at sicut in euangelio legitur.
Exit enim non quomodo natus sed quomodo
 datus. et ideo non dicitur filius
 quia neque natus est sicut unigenitus
 neque factus. ut per dei
 gratiam in adoptionem nasceretur
 sicut sicut nos. **Q**uid enim de pa-
 tre natum est ad patrem solum re-
 fertur cum dicitur filius. et ideo
 filius patris est non et mater. **S**piritus
 uero sanctus pater et filius est
 nec non et mater. **Q**uid autem datum
 est et ad eum qui dedit refer-
 tur. et ad eos quibus dedit
Itaque spiritus sanctus non tantum pater et
 filius qui dederunt sed etiam
 noster deus qui accepimus sicut
 dicitur dominus salus quia dat salu-
 tem. eadem etiam mater salus est
 qui accepimus. **S**piritus ergo et
 dei qui dedit et mater qui accipi-
 mus. **N**on ille spiritus mater quod su-
 mus quia ipse spiritus est hominis
 qui in ipso est. sed alio modo
 iste mater quo dicimus et panem
 nostrum da nobis quomodo quomodo et il-
 lum spiritum qui hominis dicitur utique

accepimus. **Q**uid enim habes
 inquit quod non accepisti. **S**ali-
 est quod accepimus ut essemus.
 aliud quod accepimus ut sancti esse-
 mus. **U**nde scriptum est et de io-
 hane quod in spiritu et uirtute he-
 lye ueniret **D**icitur est helie
 spiritus sed spiritus sanctus quem acce-
 pit helyas **H**oc et de moyse
 intelligendum est cum ait ei dominus
Tollam de spiritu tuo et dabo
 eis. hoc est dabo illis de spiritu
 sancto quem iam tibi dedi. **S**i er-
 go et quod datur principium habet
 eum a quo datur quia non aliud
 de accepit illud quod ab ipso
 procedit. **f**atendum est patrem
 et filium principium esse spiritus sancti
 non duo principia. **S**ed sicut
 pater et filius unus deus et ad
 creaturam relative unus cre-
 ator et unus dominus sic relative
 ad spiritum sanctum unum principium.
Ad creaturam uero pater et filius
 et spiritus sanctus unum principium
 sicut unus creator et unus
 dominus. **Q**uomodo in spiritu sancto etiam
 antequam daretur possit domi-
 num intelligi ut ei semper non
 aliud fuit donum esse quam ipsum

Materius autem queritur esse. **C**ap. xv.
 utrum quemadmodum filius non hoc
 tantum habet nascendo ut filius
 sit sed omnino ut sit. sic et spiritus
 sanctus eo quod datur habeat

nō tm̄ ut donū sit sed oīno
 ut sit. **U**trū ergo erat anq̄
 daretur sed nōdū erat donū.
 an eo ip̄o quo daturus erat
 eū d̄s iam donū eāt et anq̄
 daretur. **S**ed si nō procedit
 nisi tū datur. nec procederet
 utiq̄ prius qm̄ eēt cui dare
 tur. quō iā erat ip̄a substā
 si nō est nisi quia dat. sicut
 filius nō tm̄ ut sit filius qd'
 relatiue dicit. sed oīno ut sit
 ip̄a suba nascendo habetur.
In semp̄ procedit sp̄s sanct⁹
 et non ex tpe. sed ab eterni
 tate procedit. **S**ed quia sic
 procedebat ut eēt donabile.
 iam donū erat et anteqm̄
 eēt cui daretur. **A**li⁹ enī
 itelligit̄ tū d̄ donū. aliter
 tū dicit̄ donatū. **N**ā donū
 p̄t eē et anq̄m̄ detur. dona
 tū aut̄ nisi datū fuerit nullo
 mō dici potest. **De appel
 lationibus relatiuis que nō
 ad deū sed ad creaturam re
 ferende sūt. qm̄ deo nichil
 accidit Caplm̄. xvi ~**

Nec moueat qd' sp̄s sc̄s
 tū sit coeternus patri
 et filio dicit̄ tamen
 aliquid ex tpe velut hoc ip̄m
 qd' donatū dixim⁹. **N**am
 sempiternē sp̄s donū. tpali
 ter autem donatū. **N**ām

si et dñs non dicit̄ nisi tū ha
 bere it̄cipit seruiū etiam ista
 appellatio relatiua ex tpe ē
 deo. **N**on enī sempiterna cre
 atura est cui⁹ est ille dñs.
Quō ergo obtinebim⁹ nec
 ip̄a relatiua eē accidencia.
 qm̄ nichil accidit deo tpalit̄
 quia non ē mutabilis sicut
 in exordio hui⁹ disputatiōis
 tractauim⁹. **E**cce dñm̄ eē nō
 sempitnū habet ne rogam⁹
 etiā creaturā sempiternā di
 cere q̄a ille sempiternē non
 dn̄aretur nisi etiam ista sem
 piterne famularetur. **S**icut
 aut̄ nō p̄t eē seruus qui non
 habet dñm̄. sic nec dñs q̄ nō
 h̄t seruiū. **E**t quisq̄s extiterit
 qui eternū quidē deū solū
 dicat tpa aut̄ nō eē eterna
 ppter varietatē et mutabili
 tatē. sed tm̄ tpa nō in tpe eē
 cepisse. **N**on enī erat tpus
 anq̄m̄ inciperēt tpa et ideo
 nō in tpe accidit deo ut dñs
 eēt quia ip̄oz tpm̄ dñs erat
 q̄ utiq̄ n̄ in tpe esse reperūt
 quid responderit de hoīe q'
 in tpe factus ē cui⁹ utiq̄ do
 min⁹ nō erat anteqm̄ esset
 cui eēt. **C**erte velut dñs hoīs
 eēt et ex tpe accidit deo. **E**t
 ut oīs auferri controuersia
 vide. atur. certe ut tuus dñs

esset a' meus qui modo ee
cepim⁹ ex tpe accidit deo.
Aut si et hoc p'p' obscurā q'st
onē aīe videat' incertū quid
ut eēt dñs ppli israhel. quia
et si iam erat aīe natūa quā
ille pls habebat qd' mō nō
q'rim⁹. tū i' pls nōdū erat
et qñ eē cepit apparet. Post
mo ut dñs eēt hui⁹ arboris
et hui⁹ segetis ex tpe accidit
que mō eē ceperūt. quā et
si materies ipā iam eāt. aliud
est tamē dñm eē materie.
aliud eē dñm iam facte natu
re. Alio em̄ tpe est etiā homo
dñs ligni et alio tpe est dñs
arche qñus ex ipō ligno fabri
cate quod utiqz nō erat cū
lignu dñs iam eēt. Quomō
igitur obtinebim⁹ nichil
sdm̄ accidens dici dēū nisi
quia ipi⁹ natūe nichil accidit
quo mutetur ut ea sint acci
dencia relatiua que cū ali
qua mutatiōe rez de quib⁹ sic
dicūt' accidūt' sūt' amicus re
latiue dicit'. Neqz enī eē inci
pit nisi cū amare cepit. fit
ergo aliqua mutatio volū
tatis ut amicus dicat'. Nū
mus autē cū d' p'ciū relatiōe
dicit' n' tamē mutatus est
cū eē cepit p'ciū neqz cū d'

dñm

pignus et si qua familia.
Si ergo nūmus p' nulla
sua mutatiōe multociens
dici relatiue ut neqz cū incipit
dici neqz cū desinit aliquid
in eius natūa uel forma q'
nūm⁹ est mutatiōis fiat
quāto facilius de illa incōmu
tabili dei substācia debem⁹
accipere ut ita dicat' relati
ue aliquid ad creaturā ut
quāto t'pali⁹ incipiat dici nō
tamē ipi substācie dei acci
disse aliquid intelligatur.
s' illi creature ad quā dicit'.
Dñe iquit refugiu factus
es nobis. Refugiu ergo nrm̄
deus relatiōe d'z. ad nos enī
refertur. et tūc refugiu nrm̄
fit cū ad eū refugim⁹. Nū
quid tūc fit aliquid in eius
natura qd' anteqm̄ ad eū
refugerem⁹ non erat. In
nobis ergo fit aliqua muta
tio. Deteriores enī fuim⁹
anteqm̄ ad eū refugerem⁹
et efficiam⁹ ad eū refugiēdo
meliores in illo aut nulla.
Sic et p' n' incipit eē cū
per eius grām regeneram⁹
qm̄ dedit nobis ptātem
filios dei fieri. Subā itaqz
nrā mutatur in melius. cū
filij eius efficiam⁹. simul et

ille p' n'

et ille p̄r m̄r eē incipit s̄ nulla
 sua cōmutatione substantie
 Et ergo t̄p̄alit̄ dici incipit d̄s
 qd̄ antea nō dicebat̄ manu
 festū est relatiue dici nō tū
 sc̄dm accidens dei qd̄ ei aliq̄
 acciderit sed plane sc̄dm ac
 cidēs eius ad qd̄ dici aliquid
 deus incipit relatiue. Et qd̄
 amicus dei iustus eē incipit
 ip̄e mutat̄. Deus aut̄ absit
 ut t̄p̄alit̄ aliq̄e diligat q̄
 noua dilectione que in ip̄o
 ante nō erat. apud quē nec
 p̄teita t̄nsierūt et futura
 iā facta sunt. Itaq̄ oēs sc̄os
 suos ante mūdi constitutio
 nē dilexit sicut p̄destinauit.
 sed cū cōuertūt̄ et iueiūt
 illū. tūc incipit ab eo diligi
 dicit̄ur ut eo mō dicat̄ quo
 p̄t̄ hūano affectu capi qd̄ d̄r
 Sic etiā cū iratus malis d̄r.
 et placidus bonis. illi mu
 tant̄ nō ip̄e. sicut lux ifir
 mis oculis aspsa. firmis lenis
 est. ip̄oz sc̄ilz mutacione
 non sua. **Explicit lib. quintus.**

Incipiūt capl̄ lib. vi. Cap̄ p̄m.

**De eo qd̄ apl̄s ait xpm̄ dei
 virtutē et dei sapiām cap̄ ii.**

**De p̄re et filio hoc solū nō
 dici illud de illo q̄ nō siml̄
 ambo sūt. deus em̄ de deo.**

bonus de bono. virtus de v̄
 tute. qd̄ siml̄ sūt recte dicit̄.
 pater aut̄ de patre. aut filius
 de filio qd̄ nō ambo simul sūt
 non potest dici. **Capl̄ iii.**

**De unitate filij cum patre
 et nr̄a iuitē nobiscū. Cap̄ iii.**

**Pares in quacūq̄ virtute
 nō posse in ceteris eē diffi
 miles ac si hec equalitas in
 aīnis repiatur huānis mul
 to magis eam manere ī incō
 mutabili eterna q̄ substantia
 qd̄ est d̄s trinitas. Capl̄. v.**

**De spiritus sancti unitate
 cū patre et filio. Capl̄. vi.**

**De natūa corporea et natūa
 spiritali qd̄ simplices nō sūt.
 quia nec incōmutabiles cap̄ vii.**

**De simplici et incōmutabili
 essentia dei. q̄ius multipli
 citer sc̄dm substantiā noiet̄ cap̄ viii.**

**Trinitatem deitatis nullo
 modo triplicē eē dicendā. qz
 nec tria ibi plus sūt qm̄ unū
 n̄ unū min⁹ qm̄ tria. cap̄. ix.**

**De solo vero deo patre et fi
 lio et spiritu sancto Cap̄. x.**

**De sūa sancti hylarij qua
 in trinitate proprietatem
 p̄sonarū mtelligitur demō
 strasse. **Explicit capitula.****

Incipit liber sextus Capl̄. p̄m.